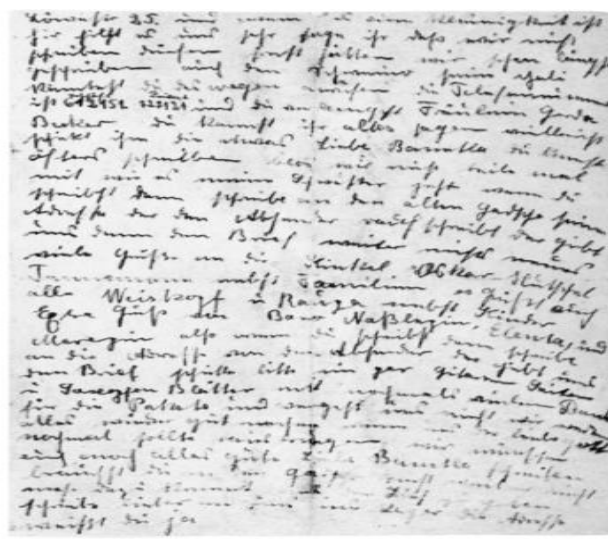

2 Αυγούστου 1944 - Ημέρα μνήμης του Ολοκαυτώματος των Ρομά*

εικόνα 1: *Margarete Bamberger*, 1943

«Αγαπητή Μπανέτλα, θα πρέπει να σου πω ότι τα δύο μικρότερα παιδιά μου δεν βρίσκονται πια στη ζωή...». Με αυτά τα λόγια που κρύβουν ολόκληρο τον πόνο μιας μάνας, ξεκινάει η παραπάνω επιστολή, γραμμένη στη Ρομανί γλώσσα, η οποία ανήκει στην **Margarete Bamberger**. Η επιστολή θεωρείται από τις πιο συγκινητικές μαρτυρίες για τη **ναζιστική γενοκτονία** που διαπράχθηκε κατά των **Ρομά** της Ευρώπης και βγήκε λαθραία από το στρατόπεδο συγκέντρωσης - εξόντωσης του Auschwitz-Birkenau (Αουσβιτς - Μπίρκεναου).

Βασιζόμενοι στην φυλετική προκατάληψη και τα ρατσιστικά στερεότυπα που έτρεφαν οι Ναζί για τους Ρομά, η μοίρα τους είχε παράλληλη πορεία με εκείνη των Εβραίων. Οι Ρομά υποβλήθηκαν, σε φυλακίσεις και αυθαίρετους εγκλεισμούς με αποτέλεσμα, οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης, όπως η έλλειψη επαρκούς σίτισης, θέρμανσης, στέγης, φαρμάκων καθώς και η καταναγκαστική εργασία, να είναι οι βασικότερες αιτίες για τον θάνατό τους, εκτός φυσικά των θαλάμων αερίων. Αν υποθέσει κανείς ότι κάποιος μπορεί να επέζησε, η μοίρα του είναι άγνωστη με επικρατέστερο το σενάριο να δολοφονήθηκε αργότερα από τα SS.

Ουσιαστικά μεταξύ 1933 και 1945, εκατοντάδες χιλιάδες Ρομά δολοφονήθηκαν από το Μεγάλο Γερμανικό Ράιχ και τις χώρες που είχαν καταλάβει οι Γερμανοί ή συνεργάζονταν μαζί τους. Τα μέτρα που έλαβαν εναντίον των Ρομά μέσω ειδικών νόμων, όπως οι κανονισμοί για σήματα ταυτότητας που έπρεπε να φέρουν επάνω τους, η απαγόρευση άσκησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή και φοίτησης στο σχολείο, οι ρατσιστικές εγγραφές, η απαγόρευση μεικτών γάμων ή αναγκαστικών διαζυγίων, μαζί με την αναγκαστική στέρωση στην οποία υπέβαλαν τις γυναίκες και τα παράνομα - ψευδοεπιστημονικά «ιατρικά

εικόνα 2:

Άνδρας Ρομά που χρησιμοποιήθηκε ως πειραματόζωο σε ιατρικά πειράματα των Ναζί για τη μετατροπή του θαλασσινού νερού σε πόσιμο. Στρατόπεδο συγκέντρωσης Νταχάου, Γερμανία, 1944.

National Archives and Records Administration,
College Park, MD

πειράματα», δείχνουν τη βιαιότητα που βίωσαν οι Ρομά, σε όλο τους το μεγαλείο.

Η δύσκολη καθημερινότητα των

Ρομά και οι άθλιες συνθήκες διαβίωσής τους στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Auschwitz-Birkenau, όπως ήδη ειπώθηκε, λειτουργούσαν υπέρ της γρήγορης διάδοσης μολυσματικών ασθενειών και επιδημιών. Περί το τέλος Μαρτίου 1944, με διαταγή των SS δολοφονήθηκαν περίπου 1.700 Ρομά στους θαλάμους αερίων με την αιτιολογία της μολυσματικής ασθένειας. Το Μάιο του ίδιου έτους, τα SS περικυκλώνουν και αποκλείουν το συγκρότημα. Διατάζουν τους Ρομά να βγουν έξω από τα καταλύματά τους, ενώ εκείνοι οπλισμένοι με όσα εργαλεία διέθεταν αρνούνται να υπακούσουν και αποτρέπεται εν μέρει η θανάτωσή τους με την αποχώρηση των SS, οι οποίοι δεν έμεινα άπραγοι. Στο τέλος της Άνοιξης, με αρχές καλοκαιριού, τα SS μετέφεραν τους εναπομείναντες Ρομά σε άλλα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Γερμανίας και στις 2 Αυγούστου, κινήθηκαν εναντίον των 2.898 κρατουμένων. Τα θύματα ήταν παιδιά, άρρωστοι, ηλικιωμένοι και γυναίκες. Όλοι τους θανατώθηκαν στους θαλάμους αερίων του στρατοπέδου. Πρόκειται ουσιαστικά για έναν πληθυσμό 19.000 Ρομά, οι οποίοι αφού φυλακίστηκαν, δεν έφυγαν ποτέ από το στρατόπεδο βρίσκοντας φρικτό θάνατο στους θαλάμους αερίων.

εικόνα 3:

Φωτογραφίες ταυτοποίησης γυναίκας Ρομά που φυλακίστηκε στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς. Πολωνία, γύρω στο 1944.

Federation Nationale des Deportes et Internes Resistants et Patriots

Δυστυχώς, ακόμη και σήμερα, παρόλο που η Διεθνής Κοινότητα είναι θεωρητικά «υπέρμαχος» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι Ρομά εξακολουθούν να είναι στόχος προκαταλήψεων, περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού σε διαπροσωπικό, θεσμικό και εθνικό επίπεδο, ειδικά στις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης. Απαιτούνται συλλογικές προσπάθειες από όλους για να καταπολεμηθεί η μεροληψία κατά των Ρομά δεδομένου ότι τα υφιστάμενα κοινωνικά στερεότυπα, τα οποία υπερτονίζονται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, είναι ιστορικά ριζωμένα και ισχυρά στις περισσότερες κοινωνίες.

Θεωρείται αδήριτη ανάγκη να διατυπωθούν προτάσεις, να γίνει σχεδιασμός και να υλοποιηθούν παρεμβάσεις οι οποίες ανάγονται στο επίπεδο της στέγασης, της απασχόλησης, της κατάρτισης, της εκπαίδευσης και των συνοδευτικών κοινωνικών θεμάτων. Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Ορχομενού μέσα από το Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά στέκονται αρωγός σε όλες τις κοινωνικές ομάδες και μέσα από δράσεις προωθούν την ισότιμη ένταξη στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Άλλωστε, όπως αναφέρει και ο Βολτέρος,

«Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι. Δεν είναι η καταγωγή αλλά η αρετή μόνο που τους κάνει να διαφέρουν».

*Μερτζάνη Ασημίνα - ΠΕ Διαμεσολαβητών, Κέντρο Κοινότητας Δήμου Ορχομενού με

Παράρτημα Ρομά

Βιβλιογραφικές αναφορές

Amnesty International Report (2013). *Amnesty International Report 2013: The State of the World's Human Rights*. London: Amnesty International Limited.

Gould, R. (2015). Roma rights and Roma expulsions in France: official discourse and EU responses. *Crit. Soc. Policy* 35, 24–44.

Nariman, H. N. et al., (2020) Stereotypes, Prejudice, Behavioral Tendencies): A Network Approach Toward Attitude Strength. *Frontiers In Psychology*, IF 4.232

Pogány, I. (2006). Minority rights and the Roma of Central and Eastern Europe. *Hum. Rights Law Rev.* 6, 1–25.

Διαδικτυακές πηγές:

- <https://www.dw.com/el/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/s-10508>
- <https://encyclopedia.ushmm.org/content/el/article/genocide-of-european-roma-gypsies-1939-1945>
- <https://www.romarchive.eu/en/voices-of-the-victims/tour-voices-victims/#>

εικόνα 1.: Anita Geiggas & Bernhard W. Wette (Ed.). *Gypsies Today – Persecution and Discrimination in the Federal Republic of Germany* [Zigeuner heute – Verfolgung und Diskriminierung in der BRD]. Lamuv Verlag 1979. Page 271